

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Fényes László*
Cím: *Séta az utcán*

Forrás: *Ar Est*

Bp.
(Hely)

1913 V 11
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

725.092.1

Hely

Idő

1913

Személy

Séta az utcán

Budapesti föld- és természetrajz

Nincs mulatságosabb dolog, mint Budapest utcáin sétálni. A befolyásos emberek hatalmaskodását, a hatóságok nagyonis érthető érthetetlen közönyét és a közönség indolenciáját, a visszaélésekhez való alkalmazkodását megtapasztalni. Általánosságban beszélni erről semmit sem ér, mi azt csináljuk, hogy gyakorlatból beszélünk, neveket, adatokat szolgálunk, tessék ellenőrizni.

A Ferenc József téren

szemben a Deák Ferenc-szobrának kis kertjével s a Lánchid torkolatával, ott épül most a volt Koburg-palota helyén a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* palotájának folytatása.

Maga az uttest, a palota falától az átelleni gyalogjáró széléig tizenkét lépés széles. Ezen a területen kell a gyalogforgalomnak, az egymás mellett levő két sinpár villamosforgalmának, a Fürdő-utca, a Do-

rottya-utca, a többi mellékutcák, a Lánchidon Budáról érkező és Budára átmenő kocsis, omnibusz és automobil forgalomnak lebonyolódni. Kétségbeejtően szűk terület, minduntalan torlódás és baleset történik normális viszonyok közt is.

Mit tetszik gondolni: mit csináltak erre a hatóságok? Még ennek a tizenkét lépés széles területnek a felét is odaadták építkezési területül a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak.

Először odaadták a teljes gyalogjárót, adtak reá a bank építkezésének helyfoglalási engedelmet s a közönséget odatolták a jövő és menő villamosok és a Lánchid felé s a Lánchidről összegabalyodó omnibuszok, autók és kocsik közé. Mert a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak kétszer annyi helyfoglalási engedelmet adtak, mint más olyan építkezésnek, a ki maga, vagy az építésze nem befolyásos ur a fővárosnál.

De ez semmi. Az építésre vállalkozó Grünwald és Schiffer cégnek, illetve alvállalkozójának, Müller Ernőnek kőfaragótelepre volt szüksége.

Faraghatnák ugyan a köveket odahaza is — mint a hogy a külföldön cselekszik — és ugy, készen szállíthatnák az építkezéshez, de hát drága erre a célra a telek valahol, valami kültelken. Sokkal olcsóbb az a Lánchid előtt, mert az köztulajdon. Fogták hát magukat s még odaadták a Ferenc József térnek szűk kocsijárója egy részét is — tessék bekukkantani a deszka-kerítésen — kőfaragótelep céljára.

A Fürdő-utca és a Lánchid között, tehát a legnagyobb forgalom közepontján, most a gyalogosok, szekerek, kocsik, omnibuszok és automobilon két méternyi területen, illetve a villamos sineken, az egymás mellett

jövő és menő villamosok között haladnak tova. Hogy minden nap öt baleset van, az természetes.

És mindezt azért, mert ingyen kőfaragótelepet telepítettek a külföldben is szűk helyre a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kedvéért.

Nézzé meg a dolgot bárki a saját józan szemével, eszével és mondja meg, hogy nem — disznóság-e az, a mit itt csináltak?

Külföldön is építkeznek, ott a közönség is fegyelmezettebb, az utak is tágasabbak, még sem csinálnak ilyen abszurdumokat.

A Váci-köruton

a Közuti Villamos Vasut az alépitményt s a sinek kövezetét cseréli most. Mert a sinek közt s a sinektől fél-fél méterre a kövezet az ő dolga.

Ott is dolgoznak, a hol a Váci-körutba betorkollik az Andrassy-ut. Természetes, hogy itt is, ezen a huszonöt méteren is szükséges a javítás, itt is fel kell szedni a köveket, a kábeleket is kicserélni s visszarakni a követ.

Mit méltóztatnak gondolni: mióta folyik ennek az Andrassy-uti torkolat huszonöt méterének a javítása?

Két hét óta folyik, kérem, két hét óta: ennek a huszonöt méter területnek a javítása.

A kövek felszedve, a sinek közt természetesen árok s az árok mellett természetesen felhalmozva a kőrakások. A villamoskocsik közt két és fél méteres fahidon kell befordulni minden gyalogosnak és minden szekérnek, kocsinak, omnibusznak, bi-

ciklinek, autónak. A Váci-körutról az Andrássy-utra s az Andrássy-utról a Váci-körutra! Két hét óta, s még nem tudom meddig!

Máshol ezt a munkát éjszaka csinálják; kezdik éjjelkor, annyit bontanak fel, a mennyit reggelig meg tudnak csinálni. Nálunk már két hete az egész Váci-körut páratlan

oldala fel van dulva s még fel lesz turva egy ideig, Isten tudja meddig.

Mert így valamivel olcsóbb a munka.

Hogy e két hét óta a legsúlyosabb elgázolások történtek, a kocsiok általában összeakadnak, azzal senki sem törődik.

Káromkodik egyet az, a kinek éppen ott kell átmenni. Csak azt szeretném tudni, hogy ugyan hova teszik a szemüket az illetékes urak. A polgármesterek, a főkapitány?

Talán nem is tudják, hogy ők lennének illetékesek. Azt hiszik talán, hogy a kölni biboros érseknek, annak lenne a dolga.

A Lövölde-téren

ott van még csak gyönyörű szép mulatság.

A Lövölde-tér a Király-utca és a Városligeti-fasor között, ugyebár, négyszögű tér lenne. Középen a rendes uttest, jobbra a kofák és bérkocsisok helye, az uttól balra pedig ugynevezett: *gyermek játszótér*, Kisgyermek részére, hogy szabadban mondhassák nekik: jár a baba, jár jár...

Gyermek játszótér volt egész télen esőben, hóban. De, hogy jöttek a korai tavaszi napok, február végén, március elején, egyszerre csak megjelentek a téren derék szlovén polgártársaink s a Lövölde-tér 4. számú házat bontani kezdték.

Másutt is bontanak házat, másutt is kérnek az építkezéshez ugynevezett térfoglalási engedelmet, másutt is kapnak az állványok felrakására két métert a járdából s másutt is elfoglalnak a gerendák, a deszkák a homok részére négy métert, esetleg hatot.

De Savoly ur, a telektulajdonos és derék építész: Porgesz József ur nem is lehetne felépíteni, mert utcán látták, hogy nem érdemes ilyen kicsinyes módon teret foglalni. Határozottan honalapítóknak születtek, az ő szemük a távolba merengett el: ott van a kocsiut tulsó oldalán a

gyermek játszótér.

Az összes épületgerendákat, deszkákat, a mikre szükség lesz, — és a miket másutt olyan arányban hordanak az építéshez, a milyen arányban azokat felhasználják — egyszerre oda hordatták a terre. Olcsóbb az így, egyszerre mindent oda szállítani, nem fuvaronkint, hanem napi-bér mellett.

Aztán a telekről a homokot is ki kell ásni az alapmunkálatok kedvéért. Másutt azt el kell hordani, a mint kiássák.

Savoly és Porgesz urak nem hordták és nem hordják el. Hanem kivitték a sétaterre. Elfoglalták az egész sétateret *négy-öt méter magas homokhegyeket raktak a terre, a fiatalják koronáinak csak a teleje látszik ki a homokból.*

Az egész gyermek játszóteret elfoglalták a Lövölde-tér 4. számú ház építkezése céljaira. Ha ezt a házat utcában kellene felépíteni: nem is lehetne felépíteni, mert utcán nincsen ennyi hely, csak gyermek játszótéren. Milyen jó, hogy mégis van Budapesten gyermek játszótér, ha nincs is valami sok.

Engedelmet kaptak talán az építő

urak: elfoglalni a játszóteret? Fizesnek talán érte?

Nem. Minek az az engedelem? Akkor határozat kell, azért esetleg felelőssé lehet tenni valakit. Szép suttymban, szembehunyósdival csinálják meg ezeket. Te csak kezdi meg a tér elfoglalását, aztán adj be egy kérvényt, aztán mi nem érünk reá tárgyalás alá venni, aztán ha nagyon zugolódnak a környékbeliak, akkor határozatot hozunk: most már változhatatlannal állunk szemben...

A rendőr is csak behunyja egy kicsit a szemét, a kerületi mérnök ur is csak behunyja egy kicsit a szemét, hiszen annyi dolguk van a szegény zsbárus embereket kordában tartani.

Tessék megézni a Lövölde-teret. Az Est részére le is fényképeztettem. Kirakatba való kép ez: a téren elhelyezett s most homokba belebujtató gázlámpákhoz a lámpagyújtogató hogyan mászik fel a homokhegy tetejére. Este a gázláng a homokhegybe veti a világát.

Hanem a kép mellé a kerületi mérnök ur és az előjáró ur képét szeretném kiakasztani. Mégis csak szép dolog az a tisztviselői kötelesség-érzet, az az objektivitás, a köz érdekeinek megvédése.

Vagy talán a Lövölde-tér szabálytalanságai és a gyerekek játszótere is a kölni biboros érsek, vagy a westminsteri főapát felügyelete alá tartozik s azok a hanyag, szembehunyósi emberek?

Fényes László